

СОВЕТ
НОВОБУРУНДУКОВСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ ДРОЖЖАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
Улица Вокзальная, дом 31,
П.ж.-д.ст.Бурундуки, Дрожжановский район 422490

Тел.: (84375) 3-17-45, 3-17-03, факс: (84375) 3-17-45, e-mail: Nbur.Drz@tatar.ru,
www.Nbur-drogganoe.tatarstan.ru

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧҮПРӘЛЕ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЯҢА БОРЫНДЫҚ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
Вокзал урамы, 31 нче йорт,
Борындық тимер юл ст. поселогы,
Чүпрәле районы
422490

КАРАР

2020 нче елның 08 июне

№ 84/6

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындық
авыл жирлеге муниципаль хезмәткәрләренең этика һәм хезмәт
тәртибе Кодексын яңа редакциядә раслау турында

«Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2
мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациисе
Президентының 2002 елның 12 августындагы 885 номерлы «дәүләт
хезмәткәрләренең хезмәттә үз-үзен тотышының гомуми принципларын раслау
турында» гы Указы, Татарстан Республикасы Муниципаль хезмәт турындагы
25.06.2013 елдагы 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы кодексы нигезендә,
муниципаль хезмәткәрләрнең үз вазыйфаи бурычларын үтәүнең нәтижәлелеген
арттыру максатларында Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындық авыл
жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындық
авыл жирлеге муниципаль хезмәткәрләренең этика һәм хезмәт тәртибе
кодексын күшүмтә итеп бирелә торган редакциядә расларга.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа
Борындық авыл жирлеге башлыгына муниципаль хезмәткәрләрне әлеге карап
белән шәхсән таныштыруны тәэмин итәргә.

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан
Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындық авыл жирлеге
Советының 2011 ел, 5 март, 5/3 нче каары үз көчен югалткан дип санау
турында".

4. Әлеге каарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми
порталында бастырып чыгарырга, авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында
һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы сайтында авыл
жирлеге бүлгелендә урнаштырырга.

5. Әлеге карап рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

6. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районы Яна Борындык авыл жирлеге Советының төзелеш, элемтә, әйләнә-тирә мөхитне саклау һәм жәмәгать тәртибен саклау буенча дайми комиссиясенә йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Чүпрэле муниципаль районы
Яңа Борындык авыл жирлеге башлыгы:

Күшымта
Татарстан Республикасы Чұпрәле
муниципаль районы Яңа Борындық авыл
жирлеге Советы карары буенча 2020
елның 08 июнендәге 84/6 номерлы

Кодекс

Татарстан Республикасы Чұпрәле муниципаль районы Яңа Борындық авыл
жирлеге муниципаль хезмәткәрләренең этика һәм хезмәт тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Чұпрәле муниципаль районы Яңа Борындық авыл жирлеге муниципаль хезмәткәрләренең этика һәм хезмәт тәртибе кодексы (алға таба - Кодекс) Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Конституциясе, 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы «Коррупциягә каршы тору турында», 2007 елның 2 мартаңдагы 25-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында», Россия Федерациясе Президенттының 2002 елның 12 августындагы указы нигезендә эшләнгән. № 885» дәүләт хезмәткәрләренең хезмәттә үз-үзен тотышының гомуми принципларын раслау турында " Татарстан Республикасы Законы, Муниципаль хезмәт турында 2013 елның 25 июнендәге 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Кодексы, муниципаль хезмәткәрләрнең этик нормаларын һәм хезмәттәге үз-үzlәren totu kagyidälären bilgeläy, shulay uk муниципаль хезмәткәрләрнең аbruен, гражданнарның жирле үзидарә органнарына ышанычын нығытуға ярдәм итү максатларында муниципаль хезмәткәрләрнең этик нормаларын һәм хезмәт тәртибен билгеләу максатларында.

2. Кодекс профессиональ хезмәт этикасының һәм хезмәт тәртибенең төп кагыйдәләренең гомуми принципларыннан гыйбарәт, алар Татарстан Республикасы Чұпрәле муниципаль районы Яңа Борындық авыл жирлеге үзидарә органнарның муниципаль хезмәткәрләре биләгән вазыйфаларына бәйсез рәвештә эш итәргә тиеш.

3. Татарстан Республикасы Чұпрәле муниципаль районының Яңа Борындық авыл жирлегенә муниципаль хезмәткә керүче Россия Федерациясе гражданы әлеге кодекс нигезләмәләре белән танышырга һәм хезмәт эшчәнлеге процессында, шул исәптән «Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәреннән файдаланып, аларны үтәргә тиеш.

4. Һәр муниципаль хезмәткәр Кодексның нигезләмәләрен үтәү өчен барлык кирәкле чарапарны құрергә тиеш, ә Россия Федерациясенең һәр гражданы, Кодекс нигезләмәләре нигезендә, муниципаль хезмәткәрдән аның белән мөнәсәбәтләрдә үз-үзен тотуны көтәргә хокуклы.

5. Кодексның максаты-муниципаль хезмәткәрләрнең этик нормаларын һәм хезмәт тәртибе кагыйдәләрен билгеләү, шулай ук муниципаль хезмәткәрләрнең аbruен, гражданнынарын әдәләт органнарына һәм жирле үзидарә органнарына ышанычын нығытуга ярдәм итү һәм муниципаль хезмәткәрләрнең бердәм тәртип нормаларын тәэммин итү.

6. Кодекс муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан үз вазыйфаи бурычларын үтәүнен нәтижәлелеген арттыруга юнәлдерелгән.

7. Кодекс муниципаль хезмәт өлкәсендә тиешле әхлак, жәмәгать аңында муниципаль хезмәткә ихтирамлы мөнәсәбәт формалаштыру өчен нигез булып тора, шулай ук муниципаль хезмәткәрләрнең жәмәгать аны һәм әхлагы, аларның үз-үзләрен контролъдә тоту институты буларак чыгыш ясый.

8. Муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан Кодекс нигезләмәләрен белү һәм үтәү аларның һөнәри эшчәnlеге сыйфатын һәм хезмәттә үз-үзен тотышын бәяләү критерийларының берсе булып тора.

II. Муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт урынында үз-үзен тотышы принциплары һәм кагыйдәләре

9. Муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенең төп принциплары муниципаль хезмәттә булу белән бәйле рәвештә Россия Федерациясе гражданнынарының үз-үзләрен тотышының нигезе булып тора.

10. Дәүләт, жәмгыятын һәм гражданнар алдында жаваплылык тоеп, муниципаль хезмәткәрләр бурычлы:

а) дәүләт органнарының һәм жирле үзидарә органнарының нәтижәле эшен тәэммин итү максатларында вазыйфа йөкләмәләрен намус белән һәм югари профессиональ дәрәҗәдә башкарырга;;

б) вазыйфаи бурычларын башкарганда, расасына, милләтенә, теленә, диненә һәм башка шартларга бәйсез рәвештә, кеше һәм гражданның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә:;

в) барлык физик һәм юридик затларга һәм оешмаларга тигез, тугры мөнәсәбәтне тәэммин итәргә, нинди дә булса Ижтимагый яки дини

берләшмәләргә, һөнәри яки социаль төркемнәргә, гражданнарга һәм оешмаларга өстенлек бирмәскә һәм мондый берләшмәләргә, төркемнәргә, оешмаларга һәм оешмаларга карата алдан кисәтмәскә;;

г) вазыйфаи бурычларны намус белән башкаруга комачаулаучы нинди дә булса шәхси, мәлкәт (финанс) һәм башка мәнфәгатьләр йогынтысына бәйле гамәлләр кылмаска;

д) сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр һәм башка оешмалар каарларының үз һөнәри хезмәт эшчәнлегенә йогынты ясау мөмкинлеген юкка чыгара торган нейтральлекне сакларга;

е) гражданнар һәм вазыйфаи затлар белән эш иткәндә корректлылык һәм иғтибарлылык күрсәтергә;

ж) Россия Федерациясе халыкларының әхлакый гореф-гадәтләренә һәм гореф-гадәтләренә хәрмәт күрсәтергә;

з) төрле этник һәм социаль төркемнәрнең, шулай ук конфессияләрнең мәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алырга;

1) милләтара һәм конфессияара татулыкка ярдәм итәргә;

к) Муниципаль орган аbruена яисә аbruена зыян китерергә сәләтле низаглы хәлләргә юл куймаска.

л) кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен тану, үтәү һәм яклауда дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары, шулай ук муниципаль хезмәткәрләр эшчәнлегенең төп мәгънәсен һәм эчтәлеген билгеләүдән чыгып эш итәргә;.

м) үз эшчәнлеген тиешле дәүләт органы һәм жирле үзидарә органы вәкаләтләре чикләрендә, үзара хезмәттәшлек барышында жирле үзидарә органының функциональ оештыру структурасында субординацияне һәм аңа буйсынуны үтәп, гамәлгә ашырырга.;

н) нинди дә булса профессиональ яки социаль төркемнәргә һәм оешмаларга өстенлек бирмәскә, аерым гражданнарының, профессиональ яки социаль төркемнәрнең һәм оешмаларның йогынтысыннан бәйсез булырга тиеш;

турында) яллаучы (эш бирүче) вәкиленә, прокуратура органнарына яисә башка дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына коррупциячел хокук бозулар кылууга тарту максатларында нинди дә булса затларга мөрәжәгать итүнең барлық очраклары турында хәбәр итәргә;.

п) федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны үтәргә, муниципаль хезмәт үтүгә бәйле бурычларны үтәргә;

р) хезмәт, һөнәри этика нормаларын һәм эшлекле тәртип кагыйдәләрен үтәргә;

с) Россия һәм башка дәүләтләр халыкларының гореф-гадәтләренә һәм гореф-гадәтләренә түземлек һәм хөрмәт күрсәтергә, тәрле этник, социаль төркемнәр һәм конфессияләрнең мәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алырга, милләтара һәм конфессияара татулыкка ярдәм итәргә;

т) муниципаль хезмәткәрләрнең вазыйфаи бурычларын намуслы башкаруында шик уятырга мөмкин булган тәртиптән тыелырга, шулай ук аның аbruена яисә жирле үзидарә органы аbruена зыян китерергә сәләтле низаглы ситуацияләрдән котылырга.;

у) мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмау һәм мәнфәгатьләр каршылыгын җайга салу буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны күрергә;

ф) шәхси характердагы мәсьәләләрне хәл иткәндә дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен хезмәт урынынан файдаланмаска;

х) муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи вазыйфаларына кermәсә, дәүләт органы яисә жирле үзидарә органы, аның житәкчесе эшчәнлегенә карата гавами фикерләрдән, фикерләрдән һәм бәяләрдән тыелырга.;

ц) дәүләт органында яки жирле үзидарә органында ачык чыгышлар ясау һәм хезмәт мәгълүматы бирү кагыйдәләрен үтәргә;

ч) массакүләм мәгълүмат чаралары вәкилләренең эшчәнлегенә дәүләт органы яисә жирле үзидарә органы эше турында җәмгыятыкә мәгълүмат бирү буенча ихтирамлы мөнәсәбәттә булырга, шулай ук билгеләнгән тәртиптә дөрес мәгълүмат алуда ярдәм итәргә.;

ш) Россия Федерациясе территориясендә товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр һәм граждан хокукларының башка объектларына чит ил валютасында (шартлы акчалата берәмлекләрдә) бәяне билгеләүдән, шул исәптән массакүләм мәгълүмат чараларында ачык чыгышлардан тыелырга., - Россия Федерациясе резидентлары арасында килешүләр суммасы, Россия Федерациясе бюджет системаының барлык дәрәжәләрдәге бюджетлар күрсәткечләре, дәүләт һәм муниципаль бурыч алулар, дәүләт һәм муниципаль бурыч күләме, мәгълүматларны төгәл тапшыру өчен кирәк булган йә Россия Федерациясе законнарында, Россия Федерациясенең халықара килешүләрендә, эшлекле эйләнеш гореф-гадәтләрендә каралган очраклардан тыш;

щ) дайми омтылырга тәэммин итү мөмкин кадәр нәтиҗәләрәк файдалану ресурслар белән булган өлкәсендә аның җаваплылык;

ы) үз вәкаләтләре чикләрендә милләтара һәм конфессиональара татулыкны ныгытуга, Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этнике) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чарапарны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудырырга;;

э) барлык физик һәм юридик затларга һәм оешмаларга тигез, тугры мөнәсәбәт тәэмин итәргә, нинди дә булса Ижтимагый яки дини берләшмәләргә, һөнәри яки социаль төркемнәргә, гражданнарга һәм оешмаларга өстенлек бирмәскә һәм мондый берләшмәләргә, төркемнәргә, гражданнарга һәм оешмаларга карата алдан кисәтмәскә;;

11. Муниципаль хезмәткәрләр Россия Федерациясе Конституциясен, конституциячел һәм федераль законнары, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларын үтәргә тиеш.

12. Муниципаль хезмәткәрләр үз эшчәнлегендә сәяси, икътисадый максатчанлыктан чыгып йә башка мотивлар буенча законнарын һәм башка норматив хокукый актларны бозмаска тиеш.

III. Муниципаль хезмәткәрләрнең коррупциягә каршы үз-үзләрен тотышы стандарты

13. Муниципаль хезмәткәрләр коррупция күренешләренә каршы торырга һәм аны профилактикалау буенча Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә чарапар күрергә тиеш.

14. Муниципаль хезмәткәрләр алар тарафыннан вазыйфаи бурычларны үтәгәндә мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә торган шәхси кызыксынуга юл куймаска тиеш. Муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләнгәндә һәм вазыйфаи бурычларны үтәгәндә муниципаль хезмәткәр үзенең шәхси кызыксынуы булуы яки аның вазыйфаи бурычларын тиешенчә үтәүгә йогынты ясавы турында белдерергә тиеш.

15. Муниципаль хезмәткәр үзе һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган үз гайлә әгъзаларының керемнәре, чыгымнары, мәлкәте һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренен) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мәлкәте һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирергә бурычлы.

16. Муниципаль хезмәткәр яллаучы вәкиленә, Россия Федерациясе прокуратурасы органнарына яки башка дәүләт органнарына, аны коррупцион

хокук бозулар кылуга тарту максатларында, нинди дә булса затларга мөрәжәгать итүнең барлық очраклары турында хәбәр итәргә бурычлы. Коррупцион хокук бозулар кылуга тарту максатларында мөрәжәгать итү фактлары турында хәбәрнамә, әлеге фактлар буенча тикшеру уздырылган яки үткәрелгән очраклардан тыш, муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи бурычы булып тора.

17. Муниципаль хезмәткәргә физик һәм юридик затлардан (буләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, матди характердагы хезмәтләр, күңел ачу, ял итү, транспорттан файдаланган өчен түләү һәм башка бүләкләүләр) вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә бүләкләр алу тыела. Беркетмә чарапары, хезмәт командировкалары һәм башка рәсми чарапар белән бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрләргә алынган бүләкләр жирле үзидарә органы милке дип таныла һәм муниципаль хезмәткәрләргә акт буенча жирле үзидарә органына тапшырыла, анда ул муниципаль хезмәт вазыйфасын били, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очраклардан тыш.

18. Муниципаль хезмәткәр дәүләт органында яки жирле үзидарә органында гамәлдә булган Россия Федерациясе законнары нигезендә кабул ителгән нормаларны һәм таләпләрне үтәгәндә хезмәт мәгълүматын эшкәртә һәм тапшыра ала.

19. Муниципаль хезмәткәр мәгълүматның куркынычсызлығын һәм конфиденциальлеген тәэмин итү буенча тиешле чарапар күрергә, рәхсәт итәлмәгән килешүе өчен җавап тотарга тиеш.

20. Житәкче булган муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәткәрләрне сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр эшчәнлегендә катнашырга мәжбүр итү очракларына юл куймаска тиеш.

21. Башка муниципаль хезмәткәрләргә карата оештыру-боеру вәкаләтләре бирелгән муниципаль хезмәткәр алар өчен профессиональлек, мактауга лаек Репутация үрнәге булырга, жирле үзидарә органында яисә аның бүлекчәсендә мораль-психологик климат формалашуга ярдәм итәргә тиеш.

22. Башка муниципаль хезмәткәрләргә карата оештыру-боеру вәкаләтләре бирелгән муниципаль хезмәткәр чакырылган:

- a) мәнфәгатыләр каршылығын булдырмау һәм жайга салу буенча чарапар күрергә;
- б) коррупцияне кисәтү буенча чарапар күрергә;
- в) муниципаль хезмәткәрләрне сәяси партияләр һәм ижтимагый берләшмәләр эшчәнлегендә катнашырга мәжбүр итү очракларына юл куймаска.

23. Муниципаль хезмәткәр башка муниципаль хезмәткәрләргә карата оештыру-боеру вәкаләtlәре бирелгән муниципаль хезмәткәр үзенә буйсынган муниципаль хезмәткәрләрнең коррупцион куркыныч тотышына юл қуймауларына, үз-үzlәren тотышына намуслылык, гаделлек hәm гаделлек үrnәgen күрсәтергә тиеш.

24. Муниципаль хезмәткәр башка муниципаль хезмәткәрләргә карата оештыру-боеру вәкаләtlәре бирелгән муниципаль хезмәткәр, әгәр дә ул мондый гамәлләрне яисә гамәл кылмаска юл қуймаса, этика принципларын hәm хезмәт тәртибе қагыйдәләрен бозучы хезмәткәрләрнең гамәлләре яки гамәлләре өчен Россия Федерациясе законнары нигезендә жавап tota.

IV. Муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт урынында үз-үзен тотышы буенча тәкъдим итүче этик қагыйдәләр

25. Муниципаль хезмәткәrgә хезмәт урынында кеше, аның хокуклары hәm ирекләре-иң югары хәзинә, hәm hәr граждан шәхси тормышының қагылғысызлығына, шәхси hәm гайлә серенә, намусын, аbruен, үзенең яхши исемен яклауга хокуклы.

26. Муниципаль хезмәткәр үз-үзен тотышында тыельш кала:

а) женес, яше, расасы, милләте, теле, гражданлыгы, социаль, мәлкәти яки гайлә хәле, сәяси яки дини өстенлек бирү билгеләре буенча дискриминацион характердагы теләсә кайсы төр әйтемнәр hәm гамәлләр;

б) дорфалык, кимсетүчәнлек, гаепсезлек, алдан кисәтуләр, хокуксыз, лаексыз гаепләүләр күрсәту;

в) янаулар, мыскыллау белдерүләр яки реплик, нормаль аралашуга комачаулаучы яки хокукка каршы тәртипне китереп чыгаручы гамәлләр;

г) хезмәт киңәшмәләре, әңгәмәләр, гражданнар белән бүтән хезмәт аралашу вакытында тәмәке тарту;

д) әйләнә-тирәдәгеләр тарафыннан ришвәт алырга ризалык яки ришвәт бирү турындагы үтенеч буларак кабул ителергә мөмкин булган теләсә нинди әйтемнәр, жестлар, гамәлләр.

27. Муниципаль хезмәткәрләр коллективта эшлекле мөнәсәбәтләр урнаштыруга hәm бер-берсе белән конструктив хезмәттәшлек урнаштыруга ярдәм итәргә тиеш. Муниципаль хезмәткәрләр әдәпле, ягымлы, әдәпле, игътибарлы булырга hәm гражданнар белән аралашуда түземлек күрсәтергә тиеш.

28. Муниципаль хезмәткәрнең тышкы кыяфәте, хезмәт шартлары hәm хезмәт чарасы форматына бәйле рәвештә, гражданнарын дәүләт органнарына

hәм жирле үзидарә органнарына ихтирамлы мөнәсәбәтенә, рәсмилеге, тыйнаклыгы, традициясе, пәхтәлеге белән аерылып торган гомум кабул ителгән эш стиленә туры килергә тиеш. Тышкы кыяфәтне формалаштырганда районның жирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәрләренә эш итәргә тиешле төп кагыйдә-киемдә эшлекле стильне саклау. Төп элемент булып эшлекле костюм тора.

V. Кодекс нигезләмәләрен бозган өчен жаваплылык

29. Муниципаль хезмәткәрләргә Кодекс нигезләмәләрен бозу факты Чүпрәле муниципаль районы жирле үзидарә органнарында муниципаль хезмәткәрләрнен, муниципаль вазыйфаны биләүче затларның хезмәт тәртибе таләпләрен үтәү hәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча комиссия утырышында каралырга тиеш, hәм, Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда, муниципаль хезмәткәргә юридик жаваплылык чараларын куллануга китерә.

Муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан Кодекс нигезләмәләрен үтәү аттестацияләр үткәргәндә, югарыдагы вазифаларга тәкъдим итү өчен кадрлар резервын формалаштырганда, шулай ук дисциплинар жәза биргәндә исәпкә алына.